



БИЛТЕН

број 3
29.03.2019.

Тираж:300 примерака

Друштво за саветодавне и стручне послове у пољопривреди-Падинска Скела
Индустијско насеље бб, 11213 Падинска Скела, Београд
Телефон: 011 8871 175, 8871 550, Факс: 011 8871 125

Т.Р.:245-81245-60
Матични број:20727799
Шифра делатности:7490
ПИБ:107030293

САДРЖАЈ

1. Предсетвенс припрема земљишта и сетва кукуруза, мр Анка Качаревић	3
2. Болести листа пшенице, мр Елеонора Онћ Јовановић.....	5
3. Шта је ГлобалГАП?, Златко Вамповац дипл. инж... ..	8
4. АГРОПОНУДЕ.....	10
5. СТИПС.....	11

Предсетвенс припрема земљишта и сетва кукуруза

Март месец обележиле су надпросечне дневне температуре без падавина. Овакве временске прилике допринеле су наглом просушивању површинског слоја земљишта, тако да је већ крајем фебруара и почетком марта могло да се отпочне са затварањем зимске бразде и прва припрема земљишта за сетву. Циљ ове допунске обраде земљишта је сачувати акумулирану зимску влагу. Раним затварањем зимске бразде осигурава се једнолично сушење и загревање сетвеног слоја. Ова радна операција се обично изводи тешким дрљачама или тањирачама.

Земљиште за сетву припрема се сетвоспремачем непосредно пре сетве. Дубина рада машина за предсетвену припрему подешава се зависно од стања и влажности земљишта. Код сетвоспремача је битно да се добро наштелује на жељену дубину рада, јер циљ предсетвене припреме је добијање жељене дубине сетвене постељице и структуре земљишта за сетву. За кукуруз вреди правило да семе мора имати тврду постељицу, а меки покривач.

Избор хибрида

Узимајући у обзир климатске услове, на тржишту имамо довољан број хибрида различитих селекција како домаћих оплемењивачких програма, тако и страних хибрида, као и из различитих група зрења. Код одабира хибрида треба водити рачуна о њиховим најважнијим својствима (родност, отпорност на лом стабљике и полагање, отпорност на болести).

Сетва

Сетва је најважнија операција у производњи кукуруза. Овој операцији се увек мора посветити посебна пажња, јер у сетви учињене погрешке не могу се касније исправити.

Рокови сетве

Основно је правило да се са сетвом крене када се температура земљишта на дубини од 5 цм устали на 10-12 °Ц. У нашим условима зависно од временских услова из године у годину, ова температура сетвеног слоја постиже се у задњој декади марта или почетком априла месеца. У случају да наступи кишовито и хладно време у оптималном агротехничком року, сетву треба одложити и започети кад се температура сетвеног слоја поново подигне на 10-12 °Ц.

Утицај температуре на брзину ницања кукуруза приказан је у табли 1.

Таблица 1.: Утицај температуре на брзину ницања кукуруза

Температура Време потребно за ницање

10,0-12,8 °Ц 18-20 дана

15,6-18,3 °Ц 8-10 дана

21,0 °Ц 5-6 дана

Кукуруз јако је осетљив на температурна колебања, а посебно је осетљив тек поникли усев:

на 8-10 °Ц - престаје раст биљке,

на 5 °Ц - усев жути и заостаје у развоју,

на -1,1 °Ц - долази до пропадања нацемног дијела биљке,

у фази три листа кукуруз је релативно отпоран на ниске температуре и може поднети температуру од -2 до -3 °Ц, уз оштећење листова.

При одлуци о почетку сетве можемо користити временску прогнозу коју метеоролози с великом сигурношћу дају за неколико дана унапријед.

Рана сетва кукуруза има низ предности. Њоме се осигурава раније клијање и ницање семена кукуруза, боље кориштење зимске влаге, раније метличање, свилање, цветање и оплодња те се избегавају велике врућине и сув ваздух у најосетљивијим фазама развоја биљака. Кукуруз дозрева раније и потпуније. Међутим, треба напоменути како рана сетва носи и одређене ризике због могућности појаве закаснелих мразева.



Слика 1. Сетва кукуруза

Дубина сетве

Дубина сетве је значајна за равномерно ницање кукуруза и зависи од:

- типу земљишта, влази земљишта и његовој припремљености за сетву,
- температури земљишта на сетвеној дубини,
- карактеристикама семена (клијавост, енергија клијања, апсолутна тежина).

Таблица 2. Препорука за дубину сетве кукуруза у зависности од типа земљишта:

Тип тла Дубина сетве

- лакша земљишта 6-7 цм

- тежа земљишта 5-6 цм

При раној сетви, када су температуре земљишта ниже, а сетвени слој се теже исушује сетва треба бити плића за 1-2 цм од препоручене дубине. Код закасњеле сетве дубину сетве треба се повећати за 2-3 цм како би семе било положено у влажни слој земљишта

Посебну пажњу треба обратити на брзину кретања сејалице у сетви кукуруза. Оптимална брзина кретања је 6-8 км/х. При брзини изнад 8 км/х долази до неравномерног распореда зрна кукуруза у реду.

Сетву треба организовати тако да почне и заврши се у оптималним агротехничким роковима.

Мр Анка Качаревић

Болести листа пшенице

Глобалне промене климатских услова, довеле су до редовне и чешће појаве болести стрних жита код нас. У складу са повећањем просечних годишњих температура, све су чешће топле јесени, често са повећаним количинама падавина. Права зима настаје тек крајем децембра, а у пролеће, повољни услови за раст и развој свега па и биљних болести настају већ у другој половини марта.

Наша земља се налази у климатском подручју веома повољном за развој болести листа и класа пшенице, што је и доказано у претходним годинама. Ови патогени су присутни у сваком локалитету и веома често се јављају са високим интензитетом заразе. Осим што смањују принос, утичу у великој мери и на погоршање технолошког и биолошког квалитета зрна пшенице. Симптоми се јављају на свим нацемним деловима биљке пшенице.

Сива пегавост листа Септорија тритици, пепелница Ерусипхае граминис и ЛИСНЕ Рђе Пуцциниа спп. су болести листа и стабла пшенице и јављају се у почетном делу

вегетације. Као последица насталих симптома, убрзава се старење и пропадање горња три листа који су у ствари и носиоци приноса. У нашој земљи лисне болести нису причињавале веће штете у просечним годинама, тако да се није придавао значај стратегији њиховог сузбијања. Један од разлога је и прилично сува клима у поређењу са северном и западном Европом, где је сузбијање лисних болести редовна технолошка мера. Смањење приноса може бити од 5% до 25% и више.

Пепелница (Ериусипхе граминис) се Јавља се у јесен и презими на биљкама. Код таквих биљака је уобичајена појава полагање у пролеће. Напада све нацемне зелене органе пшенице. Беле тачке које се повећавају и спајају формирајући навлаку. Ткиво одумири услед појаве мрких пега. Смањење приноса 10-15% а често и више Умерено топло од 15°C до 22°C степена, суво са кратким кишним периодима које прати висока влажност стварају оптималне услове за брзи развој пепелнице. У таквим условима пепелница развије нову генерацију за свега 5 дана.

За Пегавост лишћа пшенице Септорија тритици Оптимална температура је 15°C до 20°C степени. Први симптоми на зараженом лишћу се јављају 14 до 28 дана од тренутка остварења заразе а то су округле браон пеге са црном тачкицом у средини. У повољним условима пеге се шире спајају и могу да захвате цео лист који пропада. Благе зиме, јаки ветрови рано у пролеће, честе и обилне падавине током априла и маја, и сетва у ранијим роковима стварају оптималне услове за појаву и развој ове болести.

Постоје три проузроковача болести "рђе" (*Puccinia spp*) на стрним житима:

1. стабљичина рђа,
(*P. graminis*)



2. лисна рђа,
(*P. Recondita*)



3. жута пругаста рђа,
(*P. striiformis*)



„Рђе“ редовно прате производњу пшенице, а у повољним условима могу начинити велике штете. Погодује им релативно топло и влажно време током зимског периода. При температурама 10-15°C и са довољно влаге, за 7 до 14 дана од остварења заразе појављују се симптоми: жуте уздужне пруге оивичене нервима. Честа појава росе ствара оптималне услове за развој рђе. Благе зиме омогућавају презимљавање паразита. Уобичајено је да у пролеће долази до примарних зараза, развијају се споре које шире заразу физичким контактом лишћа. Међутим, последњих година, а и ове сезоне, већ постоје симптоми на лишћу пшенице која је посејана у ранијим роковима сетве. Губици у приносу од ових болести се крећу 20-30%, а код осетљивих сората принос може бити смањен 50% и више. До сада најчешће присутна рђа код нас је била лисна рђа, штете од стабљичне рђе су биле највеће у подунављу, а жута пругаста рђа најраширенија у Европи.

Међутим, жута пругаста рђа је мутирала у нове, вирулентније расе, које су прво настале у САД-у где се у 2001 години болест проширила скоро у свим регионима гајења стрних жита а сада, представља најозбиљније обољење пшенице у северној Америци. У 2011. години први пут је изолована и до сада највирулентнија раса Варриор која напада и најотпорније сорте пшенице на уобичајене расе црточасте рђе. Њене особине су да опстаје и на температурама преко 30 °C, на којима је раније долазило до заустављања инфекције а и неколико пута брже тече циклус развића.

Осим ове расе, која је присутна и на нашем континенту, У Северој и западној Европи, изоловано је више нових раса које су такође веома вирулентне. Нове расе се развијају знатно брже од старих и у већим температурним опсезима и производе четири до пет пута више спора дневно при вишим температурама. Највећ губици настају када се болест јави у фази бокорења и влатања, када долази до формирања мањег броја класова, слабијег наливања зрна и штурости класова. Ако до инфекције дође у каснијим фазама развића пшенице, долази до смањења хектолитарске масе зрна. Штете достижу и до 70 % приноса. Установљено је да нове расе могу веома лако да се шире путем ветра, саобраћаја, што нам говори о потреби озбиљног бављења овим проблемом. То значи да заштити пшенице и уопште стрних жита мора од сада да се приступи са много више озбиљности.

Превентивне мере заштите су гајење отпорних сората, плодород, заоравање жетвених остатака, избалансирана исхрана макро и микроелементима, коришћење декларисаног семена.

Превентивна примена фунгицида је најефикаснија, али и најскупља. У принципу, када се уочи напад на листовима у основи, а пре почетка ширења заразе на горња три листа и клас постоји потреба сузбијање фунгицидима. У годинама попут ове, када се напад јави већ у јесење-зимској сезони, такав усев треба пратити и применити фунгициде када наступе први повољни услови. Пошто је за успешно деловање фунгицида и пестицида уопште потребно да се дневна температура ваздуха устали изнад 10-15°C, тај период ће можда настати крајем марта а сигурно почетком априла. Ако постоји озбиљна индикација за третман, не треба чекати. Међутим, пошто се време примене поклапа са хербицидним третманом, препорука је да се то уколико буде могуће обједини, ради смањења трошкова примене и гажења усева. Уколико се третман уради раније, огуће је да ће требати још један третман. На тржишту постоји велики број регистрованих активних материја са својим препаратима. Најпожељније би било да препарат садржи најмање две активне материје са куративним и ерадикативним деловањем и да се у наредном третману примени фунгицид са различитим механизмом деловања због опасности од резистенције. Међутим, обзиром да пшеница није баш акумулативна култура и не доноси неки велики профит, често смо у прилици да тактизирамо. Најефикаснији су препарати на бази триазола (епоксиконазол, протиоконазол, тебуконазол, ципроконазол, метконазол и флуквинконазол), затим на бази стробилурина (пираклостробилурин, пикоксистробин, азоксистробин и трифлукоксистробин. Уколико се ради нижим температурама, на којима триазоли слабије делују, препоручује се комбинација триазола са стробилуринима.

Фунгициди који се примењују у ову сврху су следећи: Бумпер 25 ЕЦ, Тилт 250 ЕЦ(а.м.пропиконазол); Еццорта (а.м. епоксиконазол); Импакт 25 СЦ , Флуоцо (а.м.флутриафол); Царамба (а.м. метконазол); Акорд, Бузз ултра ДФ, Лира, Мустук 250ЕЦ, (а.м. тебуконазол); Мустиц про 500 ЕЦ, (а.м. тебуконазол + прохлораз);

Бумпер П 490 ЕЦ (а.м. прохлораз+пропиконазол); Антре плус (а.м. тебуконазол + тиофанат-метил); Тимпани (а.м. тебуконазол + хлорталонил); Замир (а.м. тебуконазол + прохлораз); Дуетт ултра Еццорта Плус (а.м. епоксиконазол + тиофанат-метил); Ацанто плус (а.м. пикоксистробин + ципроконазол); Фалцон ЕЦ-460 (а.м. тебуконазол + триадименол +спироксамин); Просаро 250 ЕЦ (а.м. тебуконазол+протиоконазол); Спхере (а.м. трифлукоксистробин + ципроконазол); Опус ТЕАМ (а.м.фенпропиморф + епоксиконазол); Цхаризма (а.м.фамоксадон + флусилазол);Артеа, 330 ЕЦ (а.м. ципроконазол+ пропиконазол); Ацанто Плус (а.м.пикоксистробин + ципроконазол); Алерт С, (а.м. карбендазим + флусилазол).

Мр Елеонора Онђ Јовановић

Шта је ГлобалГАП?

Стандард добре пољопривредне праксе

Глобализација светског тржишта је данас већа него икад раније у сектору производње хране. ГлобалГАП (некада познат по имену ЕурепГАП), пошто је превазишао оквире ЕУ и постао глобалан, је установио стандард који је водећи за добру пољопривредну праксу на глобалном тржишту, пратећи захтеве потрошача у пољопривредној производњи. ГлобалГАП је присутан у више од 80 земаља света на свим континентима.

Примена ГлобалГАП стандарда

Првенствено је створен како би пружио информацију потрошачу на који начин је произведен одређени пољопривредни производ којег купује. Индустријализација производње у пољопривреди, употреба средстава као што су адитиви, хормони, пестициди, антибиотици итд., довела је до незадовољства потрошача и до губитка поверења у институције задужене за контролу безбедности хране у Европској унији. Тако су направљени добровољни стандарди за сертификацију за све пољопривредне производе широм света. Циљ је био да се направи и установи јединствен стандард за добру пољопривредну праксу широм света, са намером да различити пољопривредни производи могу бити ГлобалГАП сертификовани.

ГлобалГАП је стандард који се користи пре производње, односно сертификат покрива процесе који улазе у производњу на пољопривредном поседу (нпр. сточну храну или саднице), као и све радне активности на производњи производа све док финални производ не напусти посед.

ГлобалГАП сертификацију врши више од 100 независних и акредитованих сертификационих тела у више од 80 држава широм света, а сертификат је доступан за све пољопривредне произвођаче који искажу вољу да уведу ГлобалГАП сертификат. ГлобалГАП укључује како годишњу инспекцију при производњи, тако и додатне ненајављене инспекције.

Предности ГлобалГАП-а: наглашава ефикасност и безбедност у производњи хране, повећава конкурентност предузећа на светском тржишту, смањује препреке интернационалне трговине, повећава профит, и даје предност ефикасности производње која прати најзахтевније светске стандарде.

Категорије при стандардизацији свеже воће и поврће, гајење стоке и рибе, цвеће и украсно биље, комбиновани усеви, сточна храна, зачинско биље, млечни производи, интегралне пољопривредне производње.

ГлобалГАП детаљно прати процес производње у којој су се поштовала начела стандарда као што су: брига о околини, са минималним утицајем на њега, здравље животиња, интегрисана пољопривредна производња, брига о хигијени у руковању прехранбеним производима, поштовање општих захтева здравља и сигурности запослених у пољопривреди и поштовање посебних норматива у поступању с радницима током производње.

Принципи ГлобалГАП-а су:

Ограничена и контролисана употреба свих врста агрохемикалија;

Хигијенско поступање приликом производње и манипулације пољопривредних производа;

Обезбеђење упутстава и записивање свих активности уз обезбеђење следљивости;

Јединствена правила која омогућавају непристрасну верификацију (потврда да је све рађено како треба);

Међусобна комуникација и размена мишљења између произвођача, трговаца и корисника производа;

Брига за заштиту човекове околине и одрживи развој;

Одговорно поступање према запосленима на газдинству;

Брига за добробит животиња на фарми.

Контрола производње пољопривредних производа обавља се кроз три модула, и то модул за сва пољопривредна добра који садржи контролне тачке применљиве за сваку врсту пољопривредне производње и за сточарство, модул за биљне врсте-који је формулисан за контролу биљних производа и модул за воће и поврће-који представља чек-листу за проверу пољопривредних производа који се сврставају у воће и поврће.

Приликом сертификације, произвођачи се опредељују за неку од следећих опције:

Појединачна сертификација пољопривредног произвођача,

Групна сертификација удружења пољопривредних произвођача (“ПМО” или друга кооператива или задруга) који су увели ГлобалГАП систем менаџмента,

и представљају појединачну, односно групну сертификацију.

Сертификат важи годину дана.

ГлобалГАП (систем пословања у пољопривреди и примарној производњи хране) важан је показатељ за добру пољопривредну праксу на глобалном тржишту која прати захтеве потрошача у пољопривредној производњи као и јачање поверења код купаца са аспекта квалитета и здравствене исправности пољопривредних и других примарних производа као и смањења негативних утицаја на животну средину досадашњим начином пољопривредне производње, сигурности запослених у пољопривредној производњи и узгоја животиња.

Трговци на мало, свежим пољопривредним производима, захтевају да њихови добављачи буду усклађени са највишим националним али и глобалним захтевима сигурности прехранбених производа и позитивном праксом у производњи.

Све ово је опредељујући став за увођење ГлобалГАП стандарда.

Златко Вамповац дипл. инж.

БЕРЗА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА НА ИНТЕРНЕТУ

Министарство пољопривреде и заштите животне средине је пре две године покренуло сајт www.agroponuda.com HYPERLINK "http://www.agroponuda.com/" са циљем да се пољопривредним произвођачима пружи могућност да лакше и брже продају своје пољопривредне производе путем интернета. Агропонуда је берза пољопривредних производа и спроводи се у циљу промовисања малих пољопривредних газдинстава која функционишу као породична газдинства. Подаци о понуђачима пољопривредних производа постављају се бесплатно на портал www.agroponuda.com. На тај начин се ствара база тржишних података расположивих пољопривредних производа и ствара се подршка њиховом пласману на подручју читаве Републике Србије. Сви пољопривредни произвођачи који су заинтересовани за овакав начин продаје пољопривредних производа, могу се обратити саветодавцима Пољопривредне стучне и саветодавне службе “Падинска Скела” ради постављања података на сајт.

Потребни подаци су: Име и презиме, адреса, број пољопривредног газдинства, врста и количина производа и контакт телефон.



ОБЈАВЉЕНЕ ПОНУДЕ ОД СТРАНЕ ПССС ПАДИНСКА СКЕЛА У ПРЕТХОДНОМ ПЕРИОДУ

27.02.2019. ДО 29.03.2019. ГОДИНЕ

У горе наведеном периоду није било објављених агропонуда.

КАТЕГОРИЈА	БРОЈ ОБЈАВЉЕНИХ ПОНУДА	РЕАЛИЗОВАНО
ВОЋЕ	2	1
ЖИВА СТОКА	1	1
ПОВРЋЕ	5	5
РАТАРСКИ УСЕВИ	6	3



Преглед цена (РСД) са зелене, кванташке и сточне пијаце у Београду за период
18.03.2019.- 24.03.2019. године

Поврће			Воће			Пијачна цена стоке	
Производ	Кванта ш	Зелен а	Производ	Кванта ш	Зелен а	Производ	Жива вага
	Дин/кг	Дин/к г		Дин/кг	Дин/к г		Дин/к г
Блитва	15.00	30.00	Банана	130.00	170.00	Товљеници (80-120 кг)	143.00
Брокола	200.00	300.00	Ананас	200.00	250.00	Бикови(≥500к г, ХФ раса)	240.00
Крастава ц салатар	120.00	250.00	Смоква (сува)	-	600.00	Бикови(≥500к г, СМ раса)	260.00
Кромпир бели	60.00	100.00	Грејпфру т	100.00	150.00	Сточна храна	
Купус	85.00	150.00	Крушка	100.00	150.00		
Лук црни	80.00	50.00	Лешник (очишћен)	700.00	1000.00	Луцерка сено у балама(цена/к г)	22.00
Паприка шиља	320.00	400.00	Нар (све сорте)	160.00	250.00	Кукуруз,цак 50 кг, округе, фино сушен	20.00
Парадајз	185.00	300.00	Лимун	100.00	150.00	Пшеница (цак 50 кг)	22.00
Тиквице	170.00	250.00	Орах (очишћен)	750.00	1000.00	Сточни јечам (цак 50 кг)	23.00
Зелена салата	25.00	50.00	Поморанц а	80.00	150.00	Сточно брашно (цак 33 кг)	17.00